

**RUMİ MOTİFİNİN KÜBİZM SANAT AKIMI ETKİSİ İLE
STİLİZASYONU SONUCU OLUŞTURULAN KUTRİ MOTİFİ VE
KUTRİ KUTUR TASARIMI**

**KUTRİ MOTİF AND KUTRİ KUTUR DESIGN CREATED AS A
RESULT OF STYLIZATION OF RUMİ MOTİF WITH THE EFFECT
OF CUBISM ART MOVEMENT**

*Ebru ÇORUH**
*Figen KÖSE***

Özet

Sanatın, tarih boyunca dönemler geçirerek farklı şekilde yorumlandığı görülmektedir. İçinde bulunulan durumdan çıkmak, yeni arayış ve tutum kazanmak amacıyla bir sanat akımı başka bir sanat akımına ya bir tepki olarak doğmuş ya da daha da geliştirilip farklı bir boyut kazandırılmıştır. Bu durumdan hareketle geçmişi çok eskilere dayanan, tezhip sanatı başta olmak üzere birçok sanat dalında kullanılan “Rumi” motifi, 20.yüzyıl sanat akımlarından biri olan “Kübizm” sanat akımı etkisiyle stilize edilmiş, yeni bir motif oluşturulmuştur. Motife yaşam gücü anlamına gelen “Kutri” ismi verilmiştir. En güzel şekilde motifin gösterilebileceği düşünülen bir pelerin tasarlanmış, keçe iğneleme tekniği ile “Kutri” pelerine iğnelenmiştir. Hazırlanması için geniş bir kumaş yüzeyine ihtiyaç duyulan pelerine “Kutur”adı verilmiş, ortaya çıkan tasarım “Kutri Kutur” olarak tanımlanmıştır. Yaşamı içinde barındıran alan anlamına gelen bu çalışmada “Rumi”nin estetik yapısı ile “Kübizm”in forma verdiği önem vurgulanmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Rumi, kübizm, yün keçe, stilizasyon

Abstract

It is seen that art has been interpreted in different ways by passing periods throughout history. In order to get out of the current situation, to gain a new search and attitude, an art movement was either born as a reaction to another art movement or was further developed and gained a different dimension. Based on this situation, the "Rumi" motif, which has a very old history and is used in many art branches, especially in the art of illumination, has been stylized with the influence of the "Cubism" art movement,

* Prof. Dr., Gaziantep Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü Gaziantep / TÜRKİYE ecoruh@gantep.edu.tr
ORCID: 0000 0001 8039 828X

** Yüksek Lisans Öğrencisi, Gaziantep Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü Gaziantep / TÜRKİYE
fgnks1974@hotmail.com ORCID: 0000-0002-2407-8043

one of the 20th century art movements, and a new motif has been created. The motif was given the name "Kutri", which means life force. A cloak, which is thought to be able to show the motif in the most beautiful way, was designed, and the "Kutri" cape was pinned with the felt pinning technique. The cloak, which required a wide fabric surface for its preparation, was named "Kutur" and the resulting design was defined as "KutriKutur". In this study, which means the space that contains life, the aesthetic structure of "Rumi" and the importance given to form by "Cubism" were tried to be emphasized.

Keywords: Rumi, cubism, wool felt, stylization

Giriş

Süsleme sanatı tarihin hemen hemen her döneminde kendini göstermiştir. Çünkü insan yapısı gereği var olanı olduğu gibi alıp kullanmaz kendince ekler, çıkarır ve özellikle de süsler. Mağara duvarlarında ya da kayalar üzerinde ilk örneklerini gördüğümüz süslemelere ilk çağlardan itibaren rastlamaktayız. Hangi amaçla çizilirse çizilsin bu davranış insanların sosyal ihtiyacı olarak kabul edilmektedir.

İnsanlar bir arada yaşadıkça toplum, ulus bilinci yerleşmiş bu da her toplumun kendine has zevk ve sanat anlayışını oluşturmuştur. Türk süsleme sanatının bir motifi olan rumi, Türk toplumunun tarihsel süreci içinde önemli bir yere sahiptir.

“Bilinen en eski Türk topluluğu Orta Asya Hunları’dır. Güney Sibirya’da Altay Dağları eteklerinde, Kafkasya’da ve Pazırık’ta yapılan kazılarda kurganlardan çıkan eşyaların üzerinde hayvan figürlerine sık rastlanmaktadır. Nitekim Kafkasya’nın Kuban bölgesindeki kurgandan çıkarılan genel çizgileri açısından yırtıcı bir kuş başı ve muhtemelen sancak tepeliği olan bronz obje gaga, göz altı ve başın arkasındaki kıvrımlarla rumileşme sürecinin başlangıcı gibidir”(Koç, 2015, s. 7).

M.Ö 8-4y.y. arasında rumi motifinin tüm çeşitlerinin kullanıldığını görmekteyiz. M.Ö 8-4y.y.da kullanılan rumilerle, 15-16y.y.da Anadolu Selçuklu Dönemi rumilerinde üslup birliği vardır ve bu üslup hayvansal mücadelelerdeki hareketliliğe dayanan bir durumdur. Badem rumi, dilimli rumi, sapa bağlanma her devirde yer alırken, milattan sonraki dönemde kompozisyon oluşturulmuş şekilde, Samarra süslemelerinde görülür. Yine kompozisyon oluşturarak 16.yüzyılda bitkisel süslemelerde yer almıştır. Rumi süslemelerde 14.yüzyıla kadar hayvanları tanımak olanaklıdır(Aksu, 2002, s. 185-186).

Rumilerin her yere kolayca adapte edilebilmesi ve daima kendini yenileyebilmesi Osmanlı süsleme sanatında etkisinin artmasına neden olmuştur. Hatta Fatih Sultan Mehmet’in kütüphanesi için hazırlanan pek çok yazma eserde rumi çok daha farklı bir şekilde yorumlanarak Türk Osmanlı karakterli bir rumi ortaya çıkarılmıştır. Osmanlı’nın son dönemlerinde;

süslemelerin temel yapısı, çizim özelliklerine değeri verilmemiş, batı etkisinde kalmış, klasik süsleme motifleri orijinallliğini kaybetmiştir. 19.yüzyılda bu etki artmış, rumilerin çizimi Neoklasik denilen bir üslupla tamamen değışip farklı bir estetik görünüşe bürünmüştür(Ertürk, 2018, s. 55-56).

Rumi kelimesinin kökenine bakıldığı zaman ise “Anadolu’ya ait” anlamına gelir. Roma İmparatorluğu’ndan İran Yaylalarına değin olan Anadolu Yarımadası’na, Diyar-ı Rum denmesi dolayısıyla, motif bu ismi almıştır(Derman, 1991, s. 182).

Rumi “teknik açıdan yapımı zor, çarpıcı ve estetik motiflerdir. Yuvarlak bir gövdeden uca doğru daralarak, ince bir uç ile biter, bazen aynı gövdeden ikiye ayrılır, uzar, kısalır, kendine özgü biçimler alır ve rumiler helezonik dallar üzerindedir”(Koç, 2015, s. 7).

Çizilişindeki farklılıktan kaynaklanarak ve desen içindeki görevine bakılarak rumi iki şekilde gruplandırılır. Çizilişine göre sade, işlemeli, sarılma(pişide), sencide, hurdelenmiş ve dendanlı rumi isimlerini alır. Desen içindeki görevine göre ise; ayırma rumi, ortabağ, tepelik ve hurde rumi isimlerini alır(Derman, 1991, s. 182-183).

Metropolitan Müzesi ve Freer Gallery of Art Washington’daki iki adet seramikten yapılmış tabakta Gülşah’ın çadırının perdesindeki kıvrık dal ve rumiler ilgi çekicidir. Tabaklardan ilki, 1187 tarihinde Ebu Zeyd’in eseri olup seremoni sahnesini göstermektedir. Tabaktaki perde kırmızı renktir, rumi ve kıvrık dallarla bezelidir. İkinci seramik tabak harp sahnesini konu almış, çadırın köşelerinde, ünitelerinde yer alan süslemeler kıvrılmış dallar ve rumilerle meydana getirilmiştir(Başaran, 1999, s. 8). Gülşah ve Varka hikâyesinin resmedildiği seramik tabaklardaki rumiler Selçuklular Döneminde ruminin kullanıldığını göstermektedir.

İstanbul Çinili Köşkte bulunan beş köşeli çıkıntıda oluşan odanın ve bodrumun kubbesi palmet ve malakari (kabartma)rumi ile doldurulmuştur(Aslanapa, 1989, s. 358). Hatayi ve rumi klasik cilt kapaklarında motif ve kompozisyon olarak kullanılmışlardır(Yaman, 2008). Altın telli kemha kumaş Anadolu Selçuklularından kalmadır ve Siegburg(Apolinari Schrein)’da bulunmaktadır. Kumaş üzerinde çift başlı kartal yer alır ki bu şekil Selçuklu armasıdır ve arma kenarı bordürle çevrilmiştir. Boşluklar karşılıklı iki rumi ile doldurulmuştur. Rumilerin sapları iki ejder başının karşılıklı birbirine bakmasıyla sonlandırılmıştır(Aslanapa, 1989).

Rumi motifini stilize etmek istediğimiz sanat akımı Kübizm’dır. 20.yüzyılın modern sanat akımları arasında yer alan Kübizm’in öncüleri Pablo Picasso ve George Braque’dur. Nesne ve özneyi temel geometrik forma

indirgeyen ilk dönemine “Analitik Kübizm”, ikinci dönemine de “Sentetik Kübizm”denir. Kübistlerin bir nesneye bakışı farklı olmakla beraber çok yönlüdür. “Zaman” kavramını kübistler resmin içine katmışlardır. Böylelikle nesne hem kendi hareketi hem de ressamın hareketi ile sunulmuştur. Kübist resimde renk arka planda kalmış, form ön plana çıkmıştır(Eroğlu, 2021, s. 49).

Resimde mekânı betimlemede kullandıkları perspektifi bırakan Kübistler, figürlerin olduğu gibi, yani gerçek haliyle modellenmesine karşı çıkmışlardır. Nesneleri farklı açılardan resmetmişlerdir. Cezanne’nin 1906’daki sergisinden etkilenen Picasso ve Braque Avrupa’daki mekânı tasvir edişteki durağan bakış açısını bilerek red etmişler ve ilk başta ikisi birlikte çalışmışlardır. 1907’deki “Avignonlu Kızlar” tablosuyla Picasso Kübizm’i başlatmıştır(Hodge, 2018, s. 35).

Bir eleştirmen tarafından 1908’deki sergide adının verildiği Kübizm, başlangıçta İzlenimcilik gibi alaycıydı, fakat tuttu. Kendi bakış açısıyla Kübizm’i yorumlayan diğer isimler Juan Gris(1887-1927), Albert Gleizes(1881-1953), Jean Metzinger(1883-1956) ve Fernand Leger(1881-1955)’dir (Hodge, 2021, s. 22). 1912-1918 yılları arasında nota sayfaları ile gazete ve kumaş parçalarını birleştirerek kolaj yapan Braque ve Juan Gris sentetik kübizmi geliştirmişlerdir. Ceret’tede Picasso ve Braque Pirene Dağları’nı resmedip kübizm sınırlarını geniş alanlara yaymışlardır(Farthing(Ed.),2013, s. 393,395).

“Gerçek güzellik, ağacın değişen niteliğinde değil, değişmeyen özündedir, bu öze ancak soyutlama(tecrit) yoluyla ulaşmak mümkün olabilir. Soyutlamanın ilk aşaması stilizasyondur. Stilizasyon (üsluplaştırma)objeyi sadeleştirip şematize etmektir”(Aksu, 2002). Bu düşünceden hareketle rumi motifi, kübizm sanat akımıyla biraraya getirilerek yeni bir stille yorumlanmaya çalışılmıştır. Rumi deseninin kıvrıklığı ve doğal akışıyla kübizmin geometrik yapısındaki çelişkiden yola çıkılarak oluşan tezattan yeni bir rumi form meydana getirilmiştir. Sarılma rumi motifi kübizm sanatının bakış açısıyla stilize edilerek bir dış giysi olan pelerin üzerine yün keçe iğneleme tekniği ile uygulanmıştır.

Yöntem

Çalışmaya ilham olan sarılma rumi motifi; dilimli, minik rumilerin kavis ve kıvrımlarla ana rumi üzerine sarılmış olan çeşididir. Tek bir sarılma rumi motifi alınarak nesneyi farklı bakış açısıyla ele alan kübizm sanatıyla, sarılma rumi motifi potoshop bilgisayar programında stilize edilmiştir. Stilizasyon işlemi için üç farklı motif oluşturulmuş, içlerinden biri seçilerek tasarım için kullanılacak rumi motifi belirlenmiştir. Sarılma ruminin kübizm ruhuyla etkileşmesiyle, ruminin kıvraklık ve doğal akışının yerini keskin geometrik hatlar alması neticesinde bir kıyafet üzerine uygulanması tasarlanan çalışma için dış giysi çeşidi olan pelerin düşünülmüştür. Sert ve sivri hatların

verdiği etkiyi kalın bir kumaşın kaldıracabileceği düşüncesiyle kışlık bir kumaş seçilmiş, motifin kumaşa aktarımı ve renklendirilmesi için de, yünün sağlam ve dayanıklı yapısının seçilen kumaş yüzeyine uyumu göz önüne alınarak keçe işleme tekniği ile çalışılmıştır.

“Kut” Türk halk inancında kutsal enerji, yaşam gücü anlamında iken kutur matematikte köşegen olarak ifade edilmektedir. “Kutri” kutur ile ilgili demektir. Stilize edilen rumi motifine hayatın gücü anlamına gelen “kutri” adı verilmiştir. “Kutur” yeryüzü kısmı, bölge demektir. Tasarımı yapılan pelerinin ismi ise hayatın gücünün içinde bulunduğu yeryüzü anlamına gelen “Kutri Kutur”dur. Kutri Kutur deve tüyü rengi kumaştan dikilmiştir, üzerine bordo ve krem renkleri kullanılarak kutri motifi farklı şekilde uygulanmıştır.

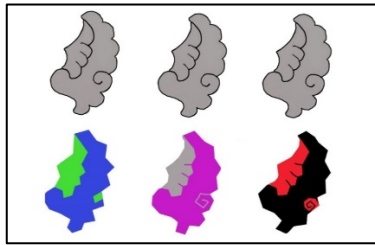
Bulgular ve Yorum

Kübizm sanat akımından etkilenilerek stilizasyonu yapılan sarılma rumi motifi yani “Kutri”nin; stilizasyon çalışmaları, teknik ve artistik çizimleri yapılarak, hikâye panosu oluşturulmuş, Kutri Kuturun; eskiz çizim, artistik çizim, kalıp, teknik çizim, ön ve arka dikimi tamamlanmış fotoğrafları ve mood board panosu hazırlanmıştır.

Sarılma Ruminin Kübizm Sanat Akımına Stilizasyon Çalışmaları

Stilizasyon için seçilen sarılma rumi motifi “Adobe Photoshop Cs6” kullanılarak üç farklı şekilde stilize edilmiştir. Değişik renklerle renklendirilerek stilizasyonun birbiri arasındaki farklılıkları daha belirgin şekilde gösterilmeye çalışılmıştır.

Resim 1.Stilizasyon Çalışmaları



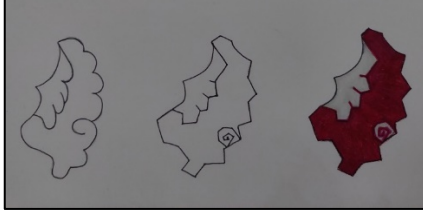
İlk stilizasyonda tamamen köşegen hatlar kullanılmıştır. İkinci motifte bazı kenarlar kıvrımlı bırakılmış, desen içi kıvrım ince fakat köşegenli bir hatla gösterilmiştir. Üçüncü motifte kenarların bir kısmı kıvrımlı, desen içi kıvrım köşegenli fakat iç kısmı farklı renkle boyanmıştır.

Kutri Motifinin Teknik ve Artistik Çizimi

Çizilen üç stilizasyon çalışması arasından üçüncü stilizasyon seçilerek “Kutri” adlı motifin teknik ve artistik çizimi yapılmıştır. Stilizasyonu

yapılmamış rumi, stilizasyonu yapıp teknik çizimle gösterilmiş rumi ve artistik çizimi yapılan rumi Resim 2.'deki şekildedir.

Resim 2.Kutri Teknik ve Artistik Çizim



Teknik çizim için Artline 0.4 numaralı kalemle çizim yapılırken, artistik çizim için Winsor&Newton bordo renkli promarker kalem, Del Rey krem renkli kalem ve Lyra kuru boya kalemleri kullanılmıştır. Artistik çizimin dış hatları Artline 0.4 kalemle kontürlenmiştir.

Hikaye panosu

Tezhip başta olmak üzere birçok sanat dalında kullanılan rumi motifi ve kübizm sanat akımı ile ilgili literatür taraması yapılmış, ilgili görseller incelenmiş ve tasarıma yön verecek bir hikaye panosu oluşturulmuştur.

Resim 3.Hikaye Panosu



Hikaye panosunda yer alan simurg kuşu resmi ruminin zoomorfolojik kökenine bir göndermedir. Krem, bordo ve devetüyü renginden oluşan renk görseli rumi desenlidir. Ortadaki Pablo Picasso'nun Jacqueline tablosundan etkilenecek çalışılmış kübist bir resimdir. Sağ altta görülen kadın mantosu, tasarım giysisinin rengini temsil etmekle birlikte çalışılan pelerinin bir dış giysi türü olduğu çağrışımını da uyandırmaktadır.

Eskiz Çizim

Tasarımın eskiz çizimi Resim 4'te verilmiştir. Hareketli bayan manken üzerine ön ve arka eskiz çizimi yapılmıştır.

Resim 4. Eskiz Çizimi



Kutri motifi gözönüne alınarak tasarım için tok bir kumaş düşünülmüş ve tasarımın bir dış giysi olması gerektiğine karar verilerek pelerin eskizi çizilmiştir. A4 boyutundaki Scholler 165 gram kağıt kullanılan eskizde HB ve B serisi karakalemler kullanılmıştır. Kutri motifi pelerinin ön ve arka kısmına ikişer tane yerleştirilmiş, kutri içindeki sarmal kısım sadece öne iki tane olarak çizilip düğmesiz olarak tasarlanan pelerine düğmeli imajı yaratılmak istenmiştir.

Artistik Çizim

Eskiz çizimi yapılan tasarımın artistik çizimi yapılarak Resim 5'teki gibi renklendirilmiştir.

Resim 5.Artistik Çizim

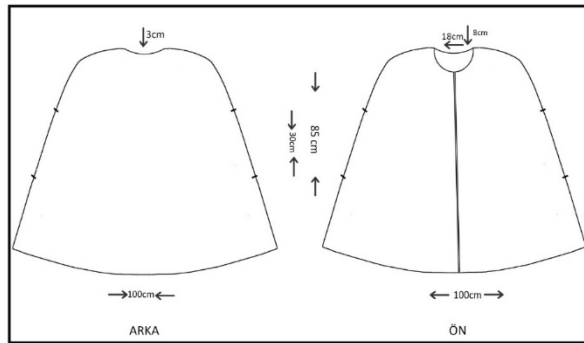


Artistik çizim için Winsor&Newton marka promarker kalemlemler ile 165 gram Scholler kağıt kullanılmış olup, dikimi yapılan tasarım pelerinin gölgelendirme ve kutri motiflerinin renk tonlarının tutturulabilmesi için Lyra marka kuru boya kalemlemleri ile çalışılmıştır. Kumaş deve tüyü renginde olduğu için görsel ahenk için asaletin rengi bordo renk ve uyumun rengi krem seçilmiştir.

Kutri Kutur Teknik Çizim

Artistik çizimi yapılan Kutri Kutur için teknik çizime geçilmiştir. Teknik çizim, dikimin tüm detaylarını gösterdiği için tasarımın doğru uygulanması açısından önemli bir yere sahiptir. Adobe Photoshop Cs6 ile teknik çizimin ön ve arka olmak üzere iki şekildeki görünümü çizilmiştir.

Resim 6.Teknik Çizim



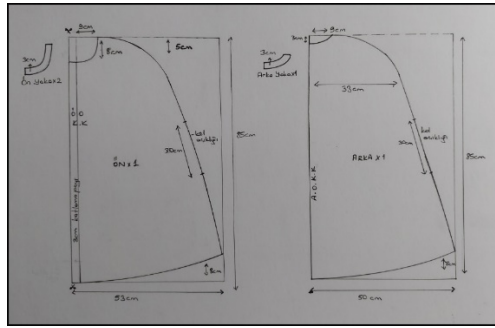
Kutri Kutur yuvarlak yakalı, önü açık, düğmesiz bir tasarımdır. Astarsız olarak düşünülmüştür. Kol oyuntusu yoktur. Kol tüm bedenden açıklık

bırakılarak verilmiştir. Bu açıklıklar teknik çizim üzerinde küçük kısa çizgi şeklinde gösterilmiş olup, 30 cm olarak belirtilmiştir. Ön etek ucu genişliği 100 cm ve arka etek ucu genişliği 100cm olmak üzere etek ucu genişliği 200 cm'dir. “Kutri Kutur” için 85 cm boy uzunluğu ideal olarak hesaplanmıştır. Kışlık bir kıyafet olduğu için vücudu daha fazla sararak, sıcak tutabilmesi için bu boy tercih edilmiştir. Arka yaka oyuntusu için 3 cm içeriye girilirken, ön yaka oyuntusu için 8 cm içeriden yaka oyuntusu verilmiştir. Yaka genişliği 18cm'dir.

Kutri Kutur Kalıp

Kutri Kutur için 40 beden kalıp hazırlanmıştır. Tasarım bir dış giysi olan pelerin olduğu için 36 veya 38 beden düşünülmemiştir. Resim 7’de kalıp çizimi verilmiştir.

Resim 7.Kalıp



Kutri Kutur simetrik bir modeldir. Bu nedenle kalıp çıkarırken yarım beden kalıp çıkarılmıştır. Ön ve arka için kumaş katı kullanıldığı için arka için 50 cm ,ön beden için 53 cm çizilmiştir. Öndeki 3cm fazlalık önün iki parça olmasından dolayı katlama payının verilmesidir. Ön yaka için 9cm yaka genişliği ve 8cm yaka derinliği çizilmiş olup, katlama payı için yaka genişliği ölçüsü çizildikten sonra yakanın şekline göre 3 cm uzatılmıştır. Omuz düşüklüğü için, 5cm hem öne hem de arkaya aynı ölçü kullanılmıştır. Göğüs genişliği 33 cm ön ve arka için aynıdır. Düşük ve bedenden açıklık verilerek hazırlanan bir kol olduğu için 30 cm bedenden açıklık verilerek kol genişliği sağlanmıştır. Boy olarak 85 cm ölçü alınmıştır. Etek ucunun düz değil kavisli olması için yan kenardan 8cm yukarıya çıkılarak, kalıp ortasına sıfırlanıncaya kadar bir kavis çizilmiştir. Arka beden için 3cm yaka oyuntusu ve 9cm yaka genişliği verilmiştir. Diğer ölçüler ön ile aynıdır. Ön yaka için 3cm eninde 2 adet, arka yaka için 3cm eninde 1 adet yakanın ölçülerine uygun şekilde pervaz çizilmiştir.

Tasarlanan Kutri Kutur Tasarımı

Kalıp üzerine dikilmiş, üzerinin motifleri iğnelenmiş olan “Kutri Kutur”, Resim 8. ‘de verilmiştir.

Resim 8.Kutri Kutur Ön ve Arka Görünüm



Deve tüyü rengi kumaş üzerine yerleştirilen kalıplara 1'er cm dikiş payı verilerek kesilen kumaşın omuzu ve yanları kol açıklığı bırakılarak dikilmiştir. Yaka, ön orta ve etek ucu sonraya bırakılmıştır. “kutri” motifinin kumaşın yüzeyine uygun tasarımı düşünüldükten sonra kalıbı çıkarılıp yerleştirilmiştir. Sabunla hatları çizilen kalıp çıkarılıp, kumaş kalın sünger üzerinde bordo ve krem yün keçe kullanılarak iğneleme tekniği ile “kutri”motifi iğnelenmiştir. Motif dizayn edilirken ruminin hayvansal kökenli bir motif olduğu bilindiği ve literatür taramaları sonucunda kuşların kanatlarındaki kıvrımlarda kullanıldığı tespit edildiği için açılmış bir kuş kanadı şeklinde dizayn edilmiştir. Motif içindeki spiral olan fakat kübizm sanatıyla köşegen hale gelen kısmı pelerinin ön iki kısmına karşılıklı şekilde iğnelenerek düğmesiz olarak tasarlanan tasarıma düğme görüntüsü vermek için kullanılmıştır. Keçe iğneleme tekniği kolay ve düzgün bir şekilde yapılabilsin diye sonraya bırakılan yakanın pervazı geçirilerek yakanın son halini alması sağlanmıştır. Ön beden ön açıklıkları verilen katlama payı içe katlanarak temiz bir görünüm elde edilmiştir. Etek ucu da aynı şekilde verilen dikiş payı ile temizlenmiştir. “Kutri Kutur” adında bir tasarım ortaya çıkmıştır.

Mood Board

“Kutri” adlı motifin pelerin üzerine arka ve ön şekilde uygulanmış “Kutri Kutur” halinin yer aldığı mood panosu, tasarımı meydana getiren materyaller ve esin kaynaklarının görselleri ile oluşturulmuştur.

Resim 9. Mood Panosu



Mood panosunun üst kısmındaki görsellerin ikisi kübizm sanat akımı ile ilgili görsellerdir. Diğer ikisi rumi ile ilgili görseller olup, nar şeklindeki rumili görsel, içerisindeki bordo renkten dolayı özellikle seçilmiştir. Diğer magazin dergili görsel pelerin kumaşın farklı tonlarını ve krem rengi içinde barındırdığı için tercih edilirken üst görsellerin altında yer alan küpe hem bordo rengi hemde rumi desenleri barındırdığı için yerleştirilmiştir. Tasarımın arka kısmının üstünde yer alan kuş keçe iğneleme tekniği ile yapıldığı ve ruminin hayvansal kökenlerini çağrıştırdığı için seçilirken tasarımın ön kısmının üstündeki kuş da aynı sebepten yer almakla birlikte, tasarımda kullanılan bordo rengi nedeniyle de tercih edilmiştir. “Kutri Kutur” arasındaki görsel; kullanılan kumaş, bordo ve krem yün keçenin fotoğrafıdır. Sağ köşedeki bal peteği kolye kübizm sanat akımını çağrıştırdığı için yerleştirilmiştir.

Sonuç

Çoğunlukla tezhip sanatında kullanılan Rumi motifinin Kübizm sanat akımı etkisiyle stilize edilip “Kutri” motifinin oluşturulduğu bu çalışmada, “Kutri Kutur” adında bir tasarım ortaya çıkarılmıştır. “Kutri” motifinin kaynağı olan Rumi motifinin geçmişi M.Ö.8.-4.yüzyıllara dayanmaktadır. Hayvansal kökenli bir motif olan Rumi birçok medeniyet tarafından kullanılmıştır. Fakat Anadolu Selçuklu dönemi ve özellikle Fatih Sultan Mehmet dönemi Osmanlı İmparatorluğu’nda en üst düzeye çıkmıştır. Mimari süslemeden, kitap ciltlerine, padişah kaftanlarına kadar birçok alanda kullanılmıştır. Stilizasyon için kübizm sanat akımının tercih edilmesinin nedeni Rumi motifinin her yere kolayca adapte edilebilen yumuşak yapısına rağmen, kübizmin keskin net çizgilerinin olması arasındaki zıtlık ilişkisidir. Kübist birçok ressam zamanı resmin içine katmıştır. Tasarlanan “Kutri” motifi ile yapılmak istenen de geçmişten günümüze gelen Rumi motifini kübistlerin zaman kavramı içinde canlandırmaktır. Burada amaç ne Rumi motifinin özünü bozmak, yapısıyla oynamak; ne de kübist bakış açısına müdahale etmektir. Geçmişten gelen bir kültür mirasını değişik bir bakış açısıyla yorumlayıp, özüyle bütünleşmiş ama bir o kadar da modernize edilmiş bir yapıya büründürmektir. Rumi motifinin klasik kullanım alanları dışında da kullanılarak daha gözönünde olması sağlanarak göz aşinalığı, topluma ait olma ve işlevselliğinin artırılması hedeflenmiştir.

Kaynakça

- Aksu, D. (2002). Rumi Motifin İlk Öncüleri. Türkler (s. 184). içinde Ankara: Yeni Türkiye.
- Aslanapa, O. (1989). Türk Sanatı. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Başaran, H. (1999). Osmanlı İmparatorluğu Dönemi Türk İşlemeleri . Ankara: T.C.Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Derman, D. A. (1991). Türk Tezyini San'atlarında Motifler. İstanbul: Kubbealtı Akademisi Kültür ve Sanat Vakfı.
- Eroğlu, Ö. (2021). Sanat Sözlüğü. İstanbul: Tekhne Yayınları.
- Ertürk, N. (2018). Orta Asya'dan Osmanlı İmparatorluğu'na Giyim Kuşam. İstanbul: Hayalperest Yayınevi.
- Farthing(Ed.), S. (2013). Sanatın Tüm Öyküsü. İstanbul: Hayalperest Yayınevi.
- Hodge, S. (2018). Sanatın Kısa Öyküsü. İstanbul: Hep Kitap.
- Hodge, S. (2021). Modern Sanatın Kısa Öyküsü. İstanbul: Hep Kitap.
- Koç, S. B. (2015). Rumi Çizim ve Teknikleri. İstanbul: İlke Basın Yayım.
- Yaman, B. (2008). Osmanlı Saray Sanatkarları. İstanbul: Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı.